

A man with a beard and a backpack is looking at his smartphone on a city street at night. The background is blurred with city lights and buildings. The man is wearing a light blue jacket and a white backpack with blue straps. The text 'ACCOUNTANTSVERSLAG 2021' is overlaid on a teal bar on the left side of the image.

ACCOUNTANTSVERSLAG 2021

Gemeente Emmen

BDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van de gemeente Emmen
T.a.v. mevrouw A. Renkema, raadsgriffier
Postbus 30001
7800 RA EMMEN

Groningen, 3 juni 2022

Kenmerk: 1019811/RB/DP/AMT/013

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de gemeente Emmen (hierna te noemen ‘gemeente’) gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 3 september 2021 ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2021. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente Emmen bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle, zeker aangezien (een deel van) de controle wederom op afstand heeft moeten plaatsvinden, wat het niet eenvoudiger maakt.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

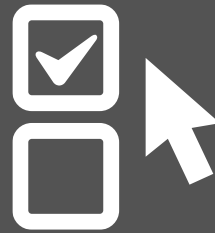
BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. R.H. (Rob) Bouman RA
Partner en extern accountant gemeente Emmen

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING		AANDACHTSPUNTEN voor 2022		RESULTAAT 2021													
Wij verstrekken bij de jaarrekening een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid. De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2021 zijn niet in alle gevallen in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen. Wij verstrekken daarom een verklaring met beperking ten aanzien van de rechtmatigheid. De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 4.700.000 resp. € 14.100.000. Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden. De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV en WNT worden nageleefd. Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage.		Naar aanleiding van onze controle over het boekjaar 2021 signaleren wij vanuit onze natuurlijke adviesfunctie de volgende aandachtspunten voor 2022: 1. Monitoren Business Case Wildlands 2. Verdere beheersing inkoop en aanbesteding 3. Ontwikkelingen rechtmatigheidsverantwoording en fraude		<table><tr><th>(x €1.000)</th><th>2021</th><th>Begroting (na wijziging)</th></tr><tr><td>Saldo van baten en lasten</td><td>26.474</td><td>15.726</td></tr><tr><td>Mutatie reserves</td><td>-9.373</td><td>-7.217</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>17.101</td><td>8.509</td></tr></table> Het gerealiseerde resultaat 2021 wijkt sterk af van de begroting na wijziging. In de jaarrekening paragraaf 3.2 en bijlage c in de jaarstukken is een uitgebreide verschillenanalyse uiteengezet. De financiële positie van de gemeente Emmen heeft als gevolg van het behaalde resultaat in 2021 een goede impuls gekregen maar blijft aandacht vragen.		(x €1.000)	2021	Begroting (na wijziging)	Saldo van baten en lasten	26.474	15.726	Mutatie reserves	-9.373	-7.217	Resultaat	17.101	8.509
(x €1.000)	2021	Begroting (na wijziging)															
Saldo van baten en lasten	26.474	15.726															
Mutatie reserves	-9.373	-7.217															
Resultaat	17.101	8.509															
WILDLANS EN ONTWIKKELING GEMEENTE EMMEN		BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN		UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN													
Belangen in Wildlands bedragen ultimo 2021 € 68,1 miljoen. Het financiële risico Wildlands wordt ultimo 2021 door de gemeente ingeschat op € 8,2 miljoen en is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen. Wij kunnen instemmen met de inschattingen en nemen in onze controleverklaring daaromtrent een paragraaf ter benadrukking op. Verzelfstandiging gemeente Emmen Onderwijs is per 1 januari 2022 definitief geworden. De ontvlechting is juridisch en financieel gezien afgewikkeld middels finale kwijting. De gemeente staat voor een grote opgave om de staat van de wegen terug op het gewenste niveau te krijgen. In meerjarig perspectief zijn hier financiële waarborgen voor getroffen.		De ingezette kwaliteitsverbeteringen ten aanzien van EU-aanbesteden zijn nog beperkt zichtbaar in de gerapporteerde onrechtmatigheden. Dit betekent dat een groot deel van de onrechtmatige contracten uit voorgaand jaar nog steeds onrechtmatig zijn. Wij hebben conform voorgaande jaren geconstateerd dat voor een aantal inkoopcontracten alsmede inkoop-subsidies niet is voldaan aan EU-aanbestedingsregels waardoor een onrechtmatigheid van afgerond € 9,7 mln. wordt gerapporteerd. De gemeente Emmen heeft flinke stappen gezet inzake de vaststelling van de prestatielevering van PGB en zorgkosten WMO/Jeugd. Als gevolg hiervan zijn de gerapporteerde onzekerheden sterk afgenomen. Een schattingswijziging ten aanzien van tussentijdse winstnemingen op de grondexploitaties is juist toegepast en toegelicht in de jaarrekening. Zie ook §4.5 in dit verslag voor een nadere toelichting hierop.		RATIO WEERSTANDSVERMOGEN 2,00 1,80 1,60 1,40 1,20 1,00 0,80 0,60 0,40 0,20 0,00 2018 2019 2020 PB 21 2021 0,34 0,61 0,92 0,78 1,83													
DASHBOARD	JAARREKENING	FINANCIËLE POSITIE	BEVINDINGEN	BIJLAGEN													

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole
- 2.2 De jaarrekening is getrouw
- 2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening
- 2.4 Top aandachtspunten voor 2022

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole

Corona-impact op boekjaar 2021

Het proces van de totstandkoming en controle van de jaarrekening is goed verlopen

De gevolgen van COVID-19 zijn nader toegelicht in paragraaf corona in de jaarrekening

Inleiding: corona en de jaarrekening

Tijdens de controle hebben wij aandacht besteed aan de impact van de coronapandemie op de gemeente Emmen. Hieromtrent hebben wij overleg gevoerd met het management/de directie. De coronacrisis heeft gevolgen voor de operationele activiteiten van de gemeente Emmen. Daarbij zijn de financiële gevolgen van de crisis omvangrijk. In de jaarrekening en de tussentijdse rapportages is door de organisatie gerapporteerd over deze impact voor de gemeente Emmen. Ook voor 2022 zal dit naar verwachting nog het geval zijn.

In deze paragraaf informeren wij u over het proces van onze controle in relatie tot COVID-19 en onze specifieke bevindingen die impact hebben op onze controle, de verslaggeving en/of onze controleverklaring. Voor een analyse van het resultaat verwijzen wij naar de jaarrekening paragraaf corona en naar paragraaf 3.1 van dit verslag.

De totstandkoming van de jaarrekening en het proces van de controle i.r.t. corona

Zoals aangegeven in onze aanbiedingsbrief heeft zowel het samenstellen van de jaarrekening als onze controle wederom grotendeels digitaal en op afstand plaatsgevonden. Naar aanleiding van dit proces hebben wij de volgende opmerkingen:

- ▶ Ook al zijn we het digitale werken al meer dan twee jaar gewend, het blijft bijzonder mooi om te constateren dat het mogelijk is geweest de jaarrekening tijdig op te stellen en te controleren. De samenwerking was, ondanks alle coronamaatregelen, plezierig en constructief.
- ▶ Het proces heeft ondanks enkele complexe vraagstukken beperkt vertraging opgelopen.
- ▶ Aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden ten aanzien van corona zijn uitgevoerd, hierover is reeds afstemming met de gemeente geweest.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid dit proces met u te evalueren.

Impact op verslaggeving

Het BBV kent zoals bekend een aantal verplicht voorgeschreven paragrafen. Het staat de gemeente vrij om naast de verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen. Corona is een gebeurtenis die niet slechts aan één programma of taakveld is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeente en heeft betrekking op veel programma's en taakvelden.

De gemeente heeft er daarom voor gekozen om in één overzichtelijke paragraaf toe te lichten welke gevolgen corona op de gemeente Emmen heeft (gehad) en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft genomen.

Onzekerheid van € 1,5 miljoen in relatie tot de beleidslijn subsidies en corona

Geen bijzonderheden uit andere werkzaamheden

Beleidslijn subsidies en corona

De gemeente Emmen heeft net zoals in 2020 een nadere beleidslijn subsidies en corona 2021-2022 laten vaststellen door het college d.d. 11-2-2022. In deze beleidslijn is aangegeven hoe de gemeente acteert ten aanzien van de vaststelling en/of (gedeeltelijke) terugvordering van subsidies die mogelijk anders zijn besteed door subsidierelaties. Deze beleidslijn geldt als uitwerking van de door de Raad vastgestelde spelregels ten aanzien van beschikkingsbevoegdheid van het college, het werken met de reserve corona en de wijze van verantwoording via de P&C documenten.

Subsidierelaties hebben tot 1 juni 2022 de mogelijkheid om de aanvraag tot subsidievaststelling in te dienen bij de gemeente. Dit betekent dat ten tijde van de jaarrekeningcontrole nog niet vast is te stellen of is voldaan aan de subsidievoorwaarden dan wel of de nadere beleidslijn subsidies nageleefd gaat worden. Wij hebben, in samenwerking met de VIC, op basis van actuele (financiële) informatie van diverse subsidierelaties beoordeeld in hoeverre er sprake kan zijn van een risico of onzekerheid ten aanzien van verstrekte subsidies over 2021. Hieruit volgt dat één subsidierelatie (Atlas Theater) mogelijk gedeeltelijk lager vastgesteld dient te worden op basis van de beleidslijn subsidies en corona. Omdat dit ten tijde van de controle nog niet definitief is vast te stellen, hebben wij een onzekerheid van € 1,5 miljoen (subsidie gedeelte culturele programmering) opgenomen in ons overzicht met controleverschillen (zie paragraaf 2.3).

Overige corona werkzaamheden

Naast de specifieke werkzaamheden die zijn uitgevoerd voor subsidies en de verstrekte TOZO-gelden (zie verder hoofdstuk 4.5) hebben wij in de controle ook aanvullend stilgestaan bij de effecten van corona op:

- Inkopen (kosten): in zijn algemeenheid geldt als aandachtspunt dat ingekochte werkzaamheden mogelijk geen doorgang hebben kunnen vinden, er dus geen prestatie is geleverd en dat facturen in dat geval mogelijk onterecht zijn betaald. Uit onze werkzaamheden is niet gebleken dat hiervan sprake is geweest.
- Er is beoordeeld of corona een effect heeft op de waardering van de vaste activa. Het gaat daarbij met name om immateriële (bijdragen in activa in eigendom van derden, van met name scholen/sportverenigingen) en financiële vaste activa (deelnemingen). Op basis van een beoordeling per actief concluderen wij dat geen sprake is van het moeten afwaarderen vaste activa. Op de waardering van de belangen van Emmen in Wildlands zijn wij in paragraaf 4.2 van deze rapportage afzonderlijk ingegaan.
- Er is beoordeeld of corona resulteert in een eventueel aanvullende voorziening verlofuren. Uit de analyse die door de gemeente is uitgevoerd volgen geen indicaties dat een voorziening gevormd moet worden.

2.2 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening 2021 is getrouw

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2021 van de gemeente Emmen een goedkeurende controleverklaring af te geven met betrekking tot de getrouwheid.

Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva per 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 425.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo	-	1.166	\$4.4
Sociaal domein - Wmo & Jeugdzorg ZIN	-	860	\$4.4
Sociaal domein - corona zorgkosten	-	916	\$4.4
Bijstandsdebiteuren - vorderingen BBZ nieuw regime niet verantwoord in de financiële administratie	264	-	\$4.6
Totaal	264	2.942	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	4.700	14.100	
Performance materialiteit	3.700	11.100	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	425	425	

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de geconstateerde onzekerheden zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid.

2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2021 zijn niet in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen.

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 425.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Ongesaldeerde getrouwheidsfouten en/of onzekerheden	264	2.942	n/a
Subsidies - onzekerheid omtrent vaststelling subsidies 2021 op grond van aanvullende beleidslijn corona subsidies 2021-2022	-	1.521	§2.1
Aanbestedingsrechtmatigheid	6.160	-	§4.3
Subsidies met inkoopkarakter	3.558	-	§4.3
Totaal	9.982	4.463	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	4.700	14.100	
Performance materialiteit	3.700	11.100	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	425	425	

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een verklaring met beperking verstrekt met betrekking tot de rechtmatigheid. De belangrijkste rechtmatigheidsbevindingen hebben betrekking op de EU- aanbestedingen en onrechtmatig verstrekte subsidies.

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2021 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

1. Monitoren Business Case Wildlands

Gezien de omvang van de belangen van de gemeente Emmen in Wildlands blijft de waardering daarvan ook de komende jaren een van de grootste en belangrijkste schattingsposten in de jaarrekening. Periodieke herijking / toetsing van de gekozen uitgangspunten en tussentijdse evaluatie van de daaruit resulterende waardeontwikkeling blijft daarmee noodzakelijk. Zie verder ook paragraaf 4.2 in dit verslag.

2. Verdere beheersing inkoop en aanbesteding

De afgelopen jaren hebben wij relatief veel onrechtmatigheden geconstateerd en gerapporteerd in het kader van de Europese wet- en regelgeving omtrent aanbestedingen. Sinds 2017 heeft dit voor de gemeente Emmen geleid tot een oordeel met beperking inzake rechtmatigheid. Het afgelopen jaar is binnen de gemeente Emmen veel aandacht geweest om de onrechtmatige contracten op te lossen, dit heeft alleen nog niet het gewenste resultaat. De totale omvang van de gerapporteerde onrechtmatigheden over 2021 is sterk toegenomen. Dit blijft daarom voor de gemeente een punt van aandacht. Zie voor een nadere uitwerking van de geconstateerde onrechtmatigheden ook paragraaf 4.3 in dit verslag.

3. Ontwikkelingen rechtmatigheidsverantwoording en fraude

Onlangs heeft onze beroepsorganisatie de notitie 'best practice maatregelen fraude(risico)beheersing voor bestuurders en toezichthouders' uitgebracht. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen, zoals de gemeenteraad, bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Tezamen met de ontwikkelingen omtrent de rechtmatigheidsverantwoording, die voornamelijk voor boekjaar 2022 bij de Tweede Kamer op de agenda staat, een belangrijke aandachtspunt voor 2022. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de gemeente Emmen maar ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Zie voor een nadere toelichting ook paragraaf 4.1 in dit verslag.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat 2021

3.2 Uw financiële positie vergeleken

3.3 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat 2021

Resultaat 2021
ten opzichte van de
gewijzigde begroting
bedraagt € 8,6 miljoen

Belangrijkste
afwijkingen in het
resultaat 2021 op
programma sociaal
domein en
inkomensondersteuning

Het resultaat van gemeente Emmen over het jaar 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 8,6 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

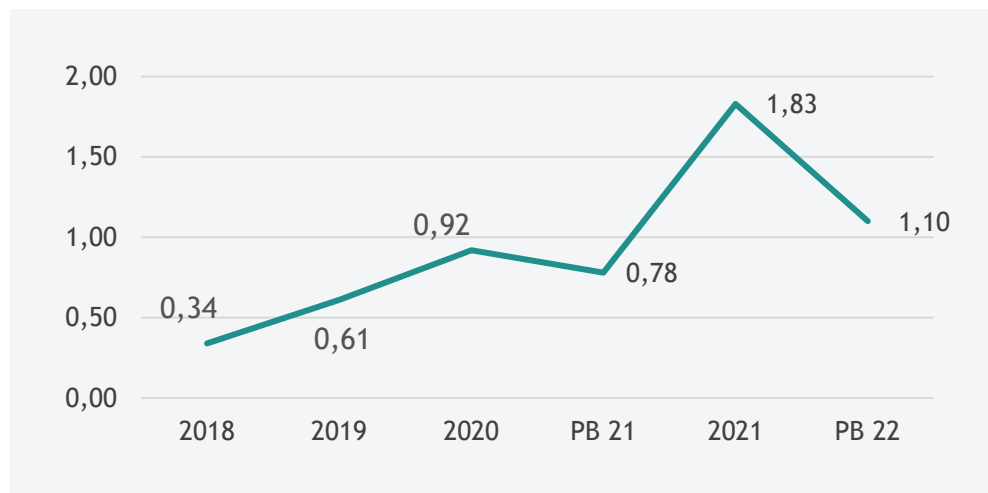
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2021	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL
Saldo van baten en lasten	26.474	15.726	10.748
Onttrekkingen reserves	21.690	14.261	7.429
Dotatie aan reserves	31.063	21.478	9.585
Resultaat	17.101	8.509	8.592

De jaarrekening 2021 sluit met een fors positief resultaat van € 17,1 miljoen. Uit het jaarverslag (paragraaf 2.1) blijkt dat de raad hierover gedurende het jaar is geïnformeerd middels de 1^e en 2^e Berap. Het resultaat ten opzichte van de begroting na deze wijzigingen bedraagt daarom € 8,6 miljoen.

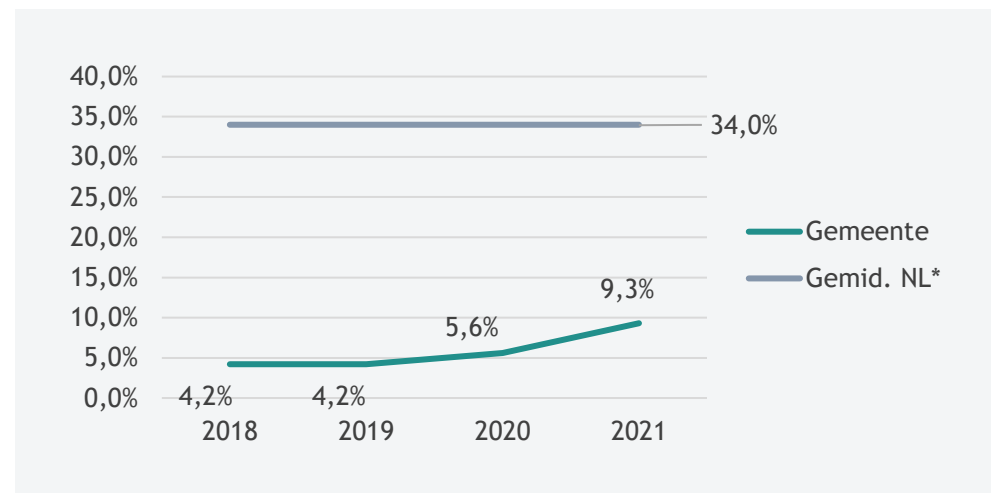
In de jaarrekening (paragraaf 3.2 alsook bijlage C in de jaarstukken) zijn de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting 2021 toegelicht. Het resultaat 2021 wijkt ongeveer 1,8% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces.

3.2 Uw financiële positie vergeleken

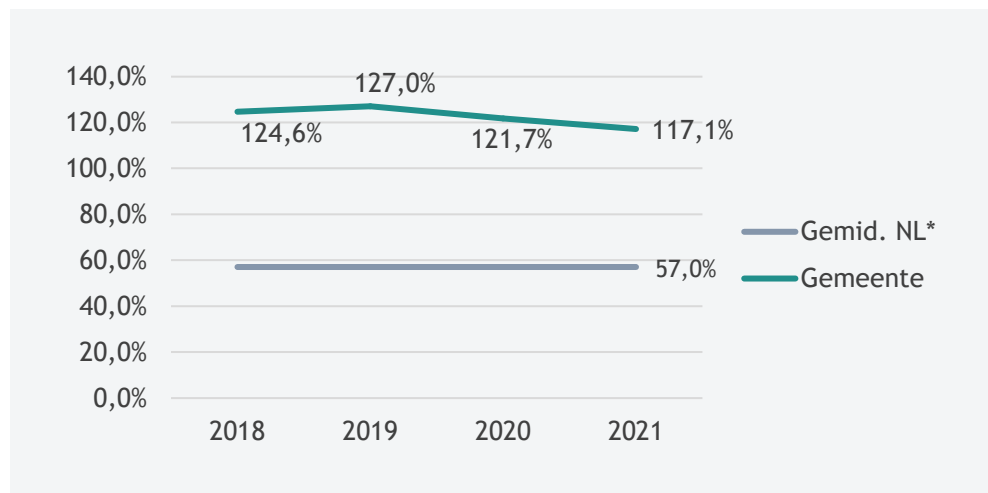
RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

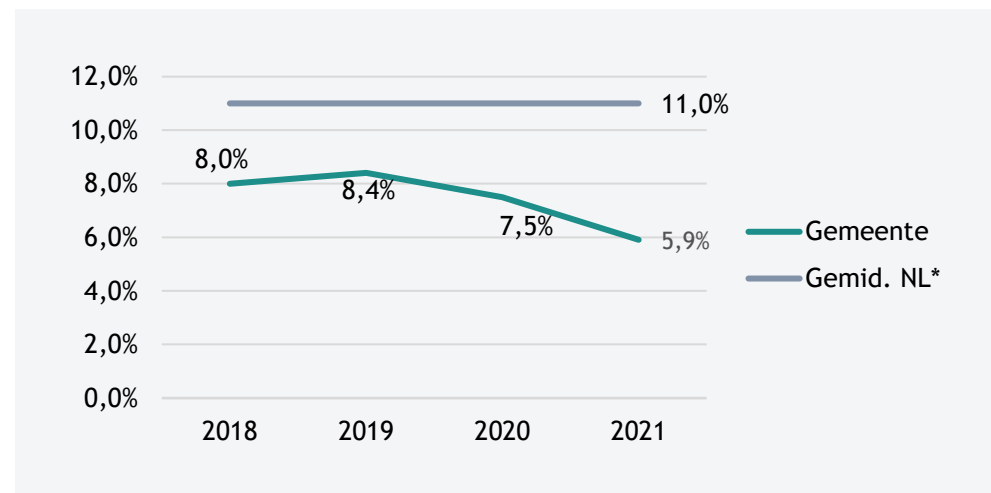
SOLVABILITEITSRATIO

NETTO SCHULDQUOTE

RATIO GRONDEXPLOITATIE

* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2020 voor gemeenten in de categorie > 100.000 inwoners. Data afkomstig uit de BDO-Benchmark Nederlandse Gemeenten 2022.

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Uw weerstandsvermogen (1,83) is gestegen door het hoge rekeningresultaat 2021

De gemeente kan aan haar langetermijnverplichtingen voldoen

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is laag

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente Emmen. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Weerstandsvermogen gemeente Emmen is ruim voldoende

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 40 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente Emmen heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 21,8 miljoen (2020: € 21,7). Het ratio-weerstandsvermogen van de gemeente Emmen is met name door het hoge rekeningresultaat 2021 gestegen naar 1,83.

Solvabiliteit en netto schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2021 9,3% (2020: 6 %) en is met name toegenomen door het resultaat 2020 en 2021. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente Emmen in staat is om aan haar verplichtingen op lange termijn te voldoen.

De netto schuldquote bedraagt 117,1%. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

Zowel de solvabiliteit als de netto schuldquote laten een positieve ontwikkeling zien ten opzichte van voorgaand jaar.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, des te minder risico's de gemeente hiervoor loopt. De ratio grondexploitatie van de gemeente Emmen is met 5,9% relatief als laag te kwalificeren. De waarde van de grond ten opzichte van de totale baten van de gemeente is hiermee ruim onder het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten in Nederland.

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording
- 4.2 Wildlands
- 4.3 Aanbestedingsrechtmatigheid
- 4.4 Sociaal domein uitgelicht
- 4.5 Ontwikkeling grondexploitaties
- 4.6 Overige bevindingen
- 4.7 BBV, WNT en SiSa
- 4.8 Begrotingsrechtmatigheid

4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording

Zie onze management letter 2021 voor aandachtspunten in de interne beheersing

Interne beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze management letter d.d. 24 november 2021.

Samenvattend hebben wij geconstateerd dat er bij uw gemeente, net als bij veel andere gemeenten, nog aandachtspunten resteren. Dit betekent niet dat uw gemeente niet in control is, maar wel dat het in control zijn voor ons niet overal toetsbaar blijkt uit controlesporen in de processen en systemen. Derhalve konden wij het afgelopen jaar voor onze controle niet volledig steunen op uw interne beheersing en hebben wij de jaarrekening voornamelijk achteraf en gegevensgericht gecontroleerd (middels deelwaarnemingen, cijferbeoordelingen, steekproeven, etc.).

Fraude

Zoals wij reeds in onze management letter 2021 hebben toegelicht, zal de komende jaren vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie, de NBA, heeft 1 maart 2022 een notitie betreffende 'best practice maatregelen fraude(risico)beheersing voor bestuurders en toezichthouders' uitgebracht. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen, zoals de gemeenteraad, bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude, kunnen de gelegenheden die tot fraude leiden, afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol. De landelijke pilots waar in de controleverklaring 2020 van de accountant uitgebreider wordt gerapporteerd over het thema fraude (o.a. Gemeente Breda) hebben bijgedragen aan de best practices. De best practices van de NBA zijn erop gericht het fraudebewustzijn en de frauderisicobeheersing te vergroten.

Update invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van 2022

In onze eerdere rapportages zijn wij uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De commissie BBV heeft in december 2020 de concept notitie rechtmatigheidsverantwoording met de nadere spelregels voor de rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie openbaar gemaakt en heeft augustus 2021 de kadernota rechtmatigheid 2022 gepubliceerd. Naar verwachting zal in 2022 de wetsbehandeling in de Tweede Kamer plaatsvinden. Daarna volgen nog de nodige aanpassingen van wetgeving en notities vanuit onder ander het NBA. Vooralsnog is de verwachting dat de rechtmatigheidsverantwoording per boekjaar 2022 wordt ingevoerd.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Wij verwachten dat dit voor de meeste gemeenten een uitdaging is, maar naar onze mening ook een kans voor uw organisatie en interne beheersing. Wanneer de rechtmatigheidsverantwoording met terugwerkende kracht wordt ingevoerd, wordt de gemeente Emmen met ingang van verslagjaar 2022 immers zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording en moet het college een (onderbouwde) mededeling doen omtrent de naleving van de rechtmatigheid. De wetswijziging is niet alleen een technische verandering, maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de organisatie.

Invoering rechtmatigheidsverantwoording 2022

Belangen in Wildlands
per ultimo 2021 € 68,1
miljoen

Jaarlijkse herijking
blijft noodzakelijk

Uitgangspunten door
het College bekrachtigd
in position paper
Wildlands

Financiële belangen van Emmen in Wildlands ultimo 2021

Per ultimo 2021 heeft de gemeente Emmen de navolgende financiële belangen in Wildlands:

	2021	2020
Lening u/g	62,1	62,1
Lening in rekening courant	6,0	9,5
Certificaten van aandelen Wildlands	10,0	10,0
Af: voorziening op cerficaten van aandelen Wildlands	(10,0)	(10,0)
Totaal	68,1	71,6

Waardering financiële vaste activa en inschatting risico's

Evenals voorgaande jaren is het in relatie tot de waardering en toelichting van de leningen u/g op de gemeentelijke balans per ultimo wezenlijk dat de daarbij door het college gemaakte schattingen expliciet worden getoetst en waar nodig herijkt. Ditzelfde geldt voor de inschatting van de risico's en afwegingen rondom benodigd weerstandsvermogen voor wat betreft Wildlands.

Monitoring Wildlands

Ook in 2021 heeft de gemeente de ontwikkelingen van Wildlands continue gemonitord van door middel van wekelijkse bezoekersrapporten, maandelijkse managementrapportages en kwartaalrapportages. De werkgroep en taskforce Wildlands komen nog steeds periodiek (digitaal) bijeen waarmee u heeft geborgd tijdig geïnformeerd te worden over de laatste stand van zaken bij Wildlands en indien benodigd tijdig kunt bijsturen. Uit de meest recente rapportages die de gemeente heeft ontvangen volgt dat, ondanks de aanhoudende coronacrisis, Wildlands een betere liquiditeitspositie ultimo 2021 heeft gerealiseerd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de ontvangen bijdrage vanuit het noodsteun dierentuinregeling van het Rijk, de NOW-gelden en de door uw gemeente verstrekte compensatiegelden coronakosten. Desalniettemin lijkt Wildlands stappen te zetten in het verder terugbrengen van haar kosten teneinde een gezonde businesscase te realiseren.

Waarderingsystematiek Wildlands vastgelegd in position paper

Het spreekt (inmiddels) voor zich dat de uitstaande posities voor Wildlands aanzienlijk zijn en dat een gedegen risicobeheersing noodzakelijk blijft. In het voorjaar van 2022 hebben wij hierover uitvoerig gesproken en daarbij de concept uitgangspunten van het waarderingsmodel van Wildlands, die 18 mei 2022 ter vaststelling aan het college is aangeboden, afgestemd. Door het formaliseren van de uitgangspunten en het toepassen van de IRR (Internal Rate of Return) heeft de gemeente een eenduidige systematiek om jaarlijks de belangen in Wildlands gedegen te toetsen. De uitkomst van deze toets is dat de IRR lager is dan het door de gemeente gehanteerde rente omslag percentage (ROP) en dat daarmee de business case aanvaard is. Met de stijgende rente bestaat overigens wel het risico dat dit volgend jaar anders kan uitpakken.

Financieel risico ultimo
2020 ingeschat op
€ 8,2 mln

Wij kunnen instemmen
met de inschattingen
en nemen een
paragraaf ter
benadrukking op

Waardering financiële vaste activa en inschatting risico's (vervolg)

In aanvulling op de voorgaande paragraaf blijft voor de inschatting van de risico's ook de scenario analyse van toepassing. Het financieel risico van het Wildlands in relatie tot het weerstandsvermogen wordt sinds de jaarrekening 2018 via een maatwerkberekening bepaald. De voor de maatwerkberekening gehanteerde uitgangspunten zijn in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de jaarstukken 2021 nader beschreven. Het in totaliteit benodigde weerstandsvermogen inzake Wildlands is geraamd op € 8,2 miljoen ultimo 2021. Wij verwijzen voor een nadere toelichting naar deze paragraaf in de jaarrekening.

Ons oordeel in relatie tot de jaarrekening

Samenvattend kunnen wij instemmen met de waardering en toelichting van de financiële vaste activa in de jaarrekening en de paragraaf weerstandsvermogen van het jaarverslag, maar willen de gebruiker van de jaarrekening wel expliciet wijzen op de risico-inschatting van het college ten aanzien van Wildlands. Om die reden hebben wij (evenals voorgaande jaren) in onze verklaring een afzonderlijke paragraaf opgenomen waarin wij wijzen op dit risico. Een dergelijke paragraaf doet geen afbreuk aan ons oordeel, maar wijst de gebruiker van de jaarrekening op de onzekerheden / risico's ten aanzien van Wildlands en het mogelijke effect van toekomstige ontwikkelingen op de jaarrekening van de gemeente Emmen.

4.3 Aanbestedingsrechtmatigheid

Aanbestedingen

In het kader van de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsrichtlijnen en het eigen inkoopbeleid van de gemeente Emmen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spendanalyse. Uit deze controle op basis van de geldende normen geldt dat, evenals voorgaande jaren, meerdere contracten onrechtmatig zijn. Als gevolg van deze onrechtmatigheden hebben wij sinds 2017 een oordeel met beperking af moeten geven t.a.v. de rechtmatigheid.

In onze management letter 2021 hebben wij opgenomen dat, ondanks de genomen verbetermaatregelen door de gemeente in 2021, net zoals voorgaande jaren nog diverse leemtes zijn geconstateerd en de genomen herstelacties nog maar beperkt zichtbaar zijn. Sinds 2019 is de gemeente Emmen gericht bezig om diverse grote onrechtmatigheden, zoals degenen die voortkomen uit software/IT, op te lossen. Als gevolg van nog lopende contracten met relatief lange 'herstel termijnen' zijn de betreffende inspanningen van de gemeente Emmen nog beperkt terug te zien in de onrechtmatigheden van 2021; deze zijn met € 9,7 miljoen zelfs aanzienlijk gestegen. De verwachting van de gemeente Emmen is dat de gerapporteerde onrechtmatigheden uit voorgaande jaren met de gedane inspanningen zullen leiden tot een forse terugname van de onrechtmatigheden in 2022.

Jaar	Onrechtmatigheid	Aantal contracten / subsidies	Waarvan reeds in voorgaand jaar onrechtmatig
2020	€ 4.274.000	22	19
2021	€ 9.718.000	31	16

In de spendanalyse 2021 hebben wij in samenspraak met de VIC van de gemeente Emmen diverse steekproeven uitgevoerd. Bij steekproeven betekent het vinden van een onrechtmatig contract in de desbetreffende steekproef dat die fout 'geëxtrapoleerd' dient te worden over de restpopulatie. Dit leidt ertoe dat in de financiële onrechtmatigheid van 2021 een geëxtrapoleerde fout van € 1,3 miljoen is opgenomen. Deze onrechtmatigheid zal om die reden in volgend boekjaar niet één op één meer leiden tot een terugkomende onrechtmatigheid.

Uit de uitgevoerde werkzaamheden is een onrechtmatigheid van in totaal € 9,7 miljoen geconstateerd. Net zoals in 2020 geldt dat er in enkele gevallen sprake blijkt te zijn geweest van zgn. subsidies met een inkoopkarakter, ofwel situaties waarin feitelijk sprake is van inkopen, maar waar de gemeente heeft gekozen een subsidie te verstrekken in plaats van te werken met (aan te besteden) inkoopcontracten. De opdrachtwaarde van deze subsidies bedraagt circa € 3,6 miljoen. Dit leidt net zoals voorgaande jaren tot een verklaring met beperking met betrekking tot de rechtmatigheid. Zie hieronder voor een nadere toelichting.

Soort	Bedrag	Aantal dossiers
Onrechtmatigheden vanuit 2020	3.890.000	16
Reguliere inkopen	947.000	10
Extrapolatie geconstateerde fouten	1.322.000	n/a
Subsidies met een inkoopkarakter (OGGZ & MO)	3.558.000	5

Financiële onrechtmatigheid 2021 aanzienlijk gestegen en bedraagt € 9,7 miljoen

In 2021 opnieuw een verklaring met beperking vanwege onrechtmatige aanbestedingen

4.4 Sociaal domein uitgelicht

Sociaal domein 2021
bedragen circa
€ 139 miljoen

Sociaal domein in de jaarrekening

De lasten van gemeente Emmen met betrekking tot het sociaal domein (Programma 9) bedragen over 2021 circa € 139 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten als volgt opgebouwd:

ONDERDEEL	2021	2020
Jeugdzorg ZIN	34.121	36.304
Wmo ZIN	52.759	59.010
Pgb	7.190	11.036
Participatie	45.396	45.377
Totaal	139.466	151.727

Wmo en jeugdzorg ZIN

De productieomvang van Wmo ZIN bij zorginstellingen, als belangrijk onderdeel van bovenstaande opstelling, bedraagt in 2021 circa 40,1 miljoen. De productieomvang van jeugd ZIN bedraagt circa 31,6 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo en jeugd ZIN vindt plaats vanuit de gemeente Emmen. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. Met betrekking tot de lasten Wmo en jeugd ZIN vraagt de gemeente Emmen per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol. Daarnaast voert de gemeente een steekproef uit op 'kleine' aanbieders met een lagere productieomvang dan in het landelijk protocol is opgenomen.

In 2021 is van een aantal zorginstellingen geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij de gemeente Emmen, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2021 ontvangen controleverklaringen en de ontvangen productieverantwoordingen ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 860.000

De gemeente heeft verder in 2021 voor circa € 916.000 aan corona gerelateerde zorgkosten gemaakt waarvoor geen directe zekerheid is verkregen t.a.v. de zorgprestaties. Als gevolg hiervan is dit bedrag aanvullend als onzekerheid opgenomen.

Onzekerheid ten
aanzien van
prestatielevering

Resterende onzeker-
heid Wmo en jeugd ZIN
circa € 860.000

Coronakosten €
916.000 onzeker

4.4 Sociaal domein uitgelicht

Fout pgb mede
gebaseerd op
projectiebrieven

Rechtmatigheid fouten
pgb € 143.000

Financiële fouten pgb
€ 129.000

Onzekerheden pgb
geraamd op € 1,2
miljoen

Geraamde fout in de persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Uw gemeente verstrekt de beschikkingen pgb en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevering. Uit de accountantscontrole 2021 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een oordeel met beperking. Ten aanzien van de rechtmatigheidsfouten zijn de foutpercentages opgenomen in de gemeente specifieke projectiebrieven. Voor gemeente Emmen zijn de percentages voor rechtmatigheidsfouten en voor getrouwheidsfouten voor zowel de Wmo als Jeugdzorg opgenomen in onderstaande tabel:

PGB PER CATEGORIE	FINANCIËLE RECHTMATIGHEIDSFOUT	FINANCIËLE GETROUWHEIDSFOUT
Jeugdzorg	1,62%	1, 58%
Wmo	2,02%	1,81%

De financiële rechtmatigheidsfout voor pgb voor de gemeente Emmen bedraagt circa € 143.000, bestaande uit € 135.000 Wmo en € 9.000 Jeugdzorg. Voor de getrouwheidsfouten geldt dat deze gelijk zijn voor alle gemeenten in Nederland. De financiële getrouwheidsfout bedraagt € 129.000, bestaande uit € 120.000 Wmo en € 9.000 Jeugdzorg. Aangezien deze fouten onder de rapporteringstolerantie zijn, worden deze fouten niet meegewogen in ons oordeel.

De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De gemeente verkrijgt echter zekerheid door intern ingerichte processen, zoals het toekenningsproces, de controles op betalingen en de uitgevoerde steekproefcontroles, waardoor deze onzekerheid deels teniet wordt gedaan. De processen van pgb Jeugdzorg en Wmo lopen op een aantal onderdelen verschillend, waardoor voor Jeugdzorg en Wmo niet dezelfde zekerheid wordt verkregen. Tevens verkrijgt de gemeente aanvullende zekerheid vanwege de ontvangsten van het CAK. Op basis van het zekerheidspercentage dat de gemeente Emmen hierdoor verkrijgt, zijn de onzekerheden voor pgb geraamd op circa € 1,2 miljoen.

Wij hebben een review gedaan en kunnen steunen op de werkzaamheden van de accountant van de SVB. Daarbij concluderen wij dat de formele fouten zoals geconstateerd door de accountant van de SVB geen impact hebben op het rechtmatigheidsoordeel over de jaarrekening 2021 van uw gemeente.

Geen bevindingen ten aanzien van de TOZO-uitkeringen

M&O beleid toereikend, afhandeling IB-signalen juist opgevolgd in 2021

Tozo-regeling

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) is een van de steunmaatregelen van het kabinet om zelfstandige ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis en voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen op te vangen. De regeling kent verschillende tranches met verschillende rechtmatigheidsvereisten:

- ▶ Tozo 1: aanvragen tussen 1 maart 2020 tot 1 juni 2020
- ▶ Tozo 2: aanvragen vanaf 1 juni 2020 tot 1 oktober 2020
- ▶ Tozo 3: aanvragen vanaf 1 oktober 2020 tot 1 april 2021
- ▶ Tozo 4: aanvragen vanaf 1 april 2021 tot 1 juli 2021
- ▶ Tozo 5: aanvragen vanaf 1 juli 2021 tot 1 oktober 2021

Uw gemeente heeft in het kader van de Tozo-regeling een voorschot van het Rijk ontvangen van € 3,9 miljoen. Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af aan het Rijk. De bestedingen in het kader van de Tozo-regeling over 2021 bedragen € 2,3 miljoen voor levensonderhoud en € 0,1 miljoen verstrekking in het kader van bedrijfskapitaal. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd aan de hand van de aanwijzingen van het ministerie in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole d.d. 31 januari 2022 en de nadere richtlijnen van de Sectorcommissie Decentrale Overheden van de NBA.

Wij hebben conform verwachtingen de opzet van het M&O-beleid van de gemeente Emmen inzake de Tozo-regeling gecontroleerd. Dit beleid ziet onder andere op de maatregelen die de gemeente heeft ingeregeld, waaronder de controle achteraf en het gebruik en de behandeling van de IB signalen daarbij. Voorts is getoetst of de opzet die Emmen voor dit M&O-beleid heeft gemaakt ook feitelijk wordt nageleefd. In dit kader hebben wij vastgesteld dat uitvraag en opvolging van de IB-signalen door de gemeente voor de verstrekte TOZO toereikend is en dat voor de gecontroleerde dossiers in voorgaand jaar, door de VIC juiste opvolging is gegeven in het geval dat er een IB-signaal binnen is gekomen bij de gemeente.

Wij hebben vanuit onze werkzaamheden geen fouten en onzekerheden in ons oordeel meegewogen aan de hand van de aanwijzingen zoals opgenomen in hoofdstuk 9 van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole en derhalve geen fouten en onzekerheden gerapporteerd in bijlage B bij dit rapport.

4.5 Ontwikkeling grondexploitaties

Ontwikkeling boekwaarden grondexploitaties

Met een (netto) boekwaarde van € 27,4 miljoen bedragen de grondexploitaties een belangrijke jaarrekeningpost. De boekwaarde bestaat voor een klein deel uit woningbouw en voor het overgrote gedeelte uit bedrijventerreinen binnen de gemeente.

De woningbouwcomplexen (met name Delftlanden) presteerden in 2021 beter dan begroot. De gemeente Emmen had in 2021 de verkopen in zijn totaliteit geraamd op 68 woningen waarbij uiteindelijk 106 woningen zijn gerealiseerd.

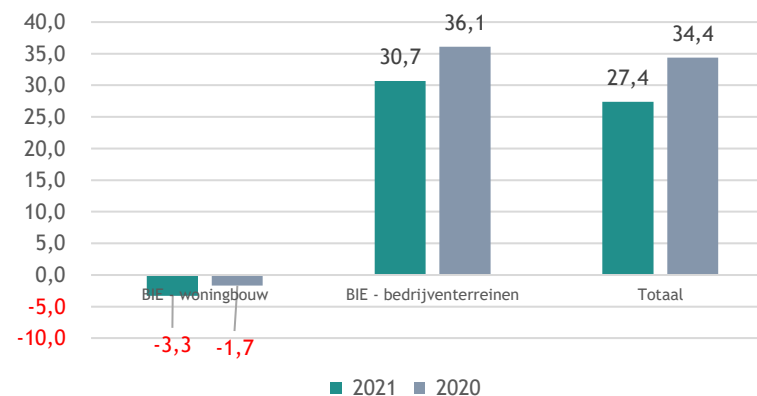
De verkopen bedrijventerreinen laat een soortgelijk beeld zien als de woningbouwcomplexen. Waar voorgaand jaar deze verkopen achterbleven is in 2021 5,57 ha verkocht waar 3,27 ha was geraamd.

Ultimo 2021 zijn er diverse voorzieningen voor verlieslatende grondexploitaties gevormd. Mede een hogere opbrengst in de Delftlanden heeft ertoe geleid dat de voorziening grondexploitaties in exploitatie woningbouw en bedrijventerrein ultimo boekjaar 2021 is afgenomen met € 812.000 en € 23,1 mln bedraagt.

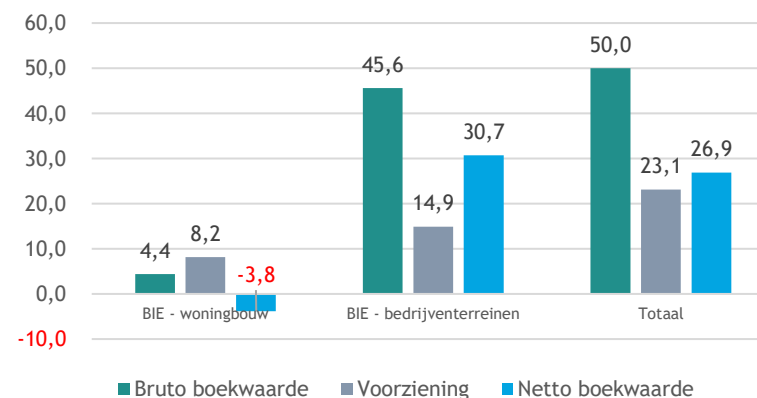
Geraamde verkopen voor zowel woningbouw als bedrijventerreinen zijn behaald

Voorziening voor verlieslatende grondexploitaties afgenomen

ONTWIKKELING NETTO BOEKWAARDE
GRONDEXPLOITATIES 2021-2020
(x € 1 miljoen)

VERHOUDING BOEKWAARDE IN RELATIE TOT
VOORZIENING PER 31-12-2021
(x € 1 miljoen)

Schattingwijziging tussentijdse winstneming grondexploitaties

Sinds 2017 zijn gemeenten verplicht op basis van de BBV om de zogenaamde ‘percentage of completion’ methode (hierna POC-methode) toe te passen om tussentijdse winsten in de jaarrekening te verwerken. Door toepassing van POC worden naar rato van de voortgang van de gerealiseerde kosten en opbrengsten van een exploitatie, tussentijds winsten genomen. Veel gemeenten worstelden hiermee en daarom heeft de commissie BBV in 2019 nadere handvatten gepubliceerd. In deze Notitie grondbeleid is voorgeschreven dat er in feite twee mogelijkheden zijn om de POC te verwerken:

- Mogelijkheid één betreft de (complexe) iteratieve berekening waarbij de verwachte toekomstige POC-winsten van de toekomstige jaren administratief in de exploitaties ingerekend moesten worden om uiteindelijk op een eindwaarde van € 0 uit te komen.
- Een alternatieve mogelijkheid was een jaarlijkse berekening van de eindwaarde van een exploitatie waarbij een correctie plaatsvond van de reeds genomen tussentijdse winsten om deze eindwaarde te bepalen.

Deze laatste methode is de methode die de gemeente Emmen enkele jaren heeft toegepast en die veelal door de meeste gemeenten binnen Nederland wordt toegepast gezien de administratieve eenvoud hiervan. Als gevolg van de specifieke situatie in de gemeente Emmen, waarbij enkele grondexploitaties al grotendeels waren afgewaardeerd, blijkt nu achteraf dat de tweede berekeningswijze tot een minder adequate inschatting en minder realistisch beeld van de POC-winsten leiden. Daarom is dit voor de jaarrekening 2021 opnieuw berekend volgens de iteratieve methode. Het effect van deze andere berekeningswijze bedraagt € 3,6 miljoen negatief voor de jaarrekening 2021. Anders gezegd; deze winsten hadden volgens deze methode niet al in voorgaande jaren genomen moeten worden. Tezamen met de overige gerealiseerde winsten in 2021 van € 2,4 miljoen, leidt dit in 2021 per saldo tot een nadelig resultaat op de grondexploitaties van € 1,2 miljoen.

Grondexploitaties langer dan 10 jaar

In de notitie grondexploitaties (2016) van de commissie BBV is aangegeven dat de looptijd van een grondexploitatiecomplex maximaal 10 jaar (voortschrijdend) mag bedragen. Dit teneinde de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken.

Deze 10 jaar geldt daarbij als richttermijn, die voortschrijdend moet worden gezien en waar gemotiveerd van kan worden afgeweken. Een gemotiveerde afwijking houdt in dat deze motivatie is geautoriseerd door de raad en verantwoord in de begroting en de jaarstukken. De motivatie moet tevens zijn voorzien van risico-beperkende beheersmaatregelen die de gemeente heeft genomen om de onzekerheden en risico's die gepaard gaan met de langere looptijd te mitigeren.

Uit 2021 kent de gemeente Emmen een viertal grondexploitaties bedrijventerreinen met een looptijd langer dan 10 jaar (lopend tot 2032-2035, afhankelijk van het complex). Evenals voorgaande jaren hanteert Emmen hier als risico-beperkende maatregel het afdekken van de hiermee gemoeide risico's via het weerstandsvermogen. Hierbij is uitgegaan van een 10% risico op de gecalculeerde opbrengsten na 10 jaar ad € 1,6 miljoen. Wij kunnen ons vinden in de gehanteerde risico-mitigerende maatregelen van de gemeente.

Redelijkheid
belangrijkste
schattingselementen
vastgesteld

Risico's grexen > 10
jaar meegenomen bij
bepaling benodigd
weerstandsvermogen

4.6 Overige bevindingen

Emmen heeft uitgebreid onderzoek gedaan naar wegenonderhoud

Aanvullende dekking van € 36 miljoen

Geen sprake van onveilige situaties

Besluitvorming door raad nog noodzakelijk

Achterstallig onderhoud wegen

De gemeente Emmen heeft in 2021 een onderzoek uit laten voeren over de staat van het wegenonderhoud van de gemeente. Als gemeente Emmen streeft u ernaar om minimaal 80% op het niveau B (voldoende) te houden op basis van de CROW-normen. Uit het uitgevoerde onderzoeksrapport volgt dat hier niet aan wordt voldaan. Op basis van de visuele inspectie blijkt dat er mogelijk sprake is van achterstallig onderhoud.

In het beheerrapport zijn diverse scenario's uitgewerkt om de kwaliteit van de wegen te verbeteren, uw gemeente heeft hierbij gekozen om het reguliere investerings- en onderhoudsbudgetten de aankomende jaren flink te verhogen en de meest ernstige knelpunten zo snel mogelijk aan te pakken. Hiervoor is in de meerjarenbegroting de komende 4 jaren een bedrag van afgerond 4 keer € 9 miljoen beschikbaar gesteld. Het meerjarig beleidskader voor beheer en onderhoud is op 8 maart 2022 vastgesteld door het college.

In onze management letter hebben wij de gemeente Emmen gevraagd een position paper op te stellen waarin de mogelijke (financiële) impact van bovenstaande situatie nader is uitgewerkt en de specifieke uitgangspunten vanuit de [BBV notitie materiële vaste activa](#) zijn opgenomen. Dit position paper is diverse malen met de gemeente besproken waarbij de hierin opgenomen uitgangspunten zijn getoetst. Hierbij is vastgesteld dat is voldaan aan de specifieke vereisten vanuit desbetreffende notitie en voldaan is aan de (stellige uitspraken van) de BBV en daarmee door ons als accountant kan worden ingestemd met de huidige meerjarige financiële verwerkingen. Belangrijke constatering hierbij is dat weliswaar sprake is van achterstallig onderhoud, maar niet van onveilige situaties. Dat maakt dat wij hebben afgewogen dat een voorziening voor achterstallig onderhoud vooralsnog niet getroffen hoeft te worden.

Hoewel adequaat uitgewerkt in het position paper zal de gemeenteraad van Emmen nog meerjarige dekking moeten vinden in relatie tot het onderhoud van de wegen. Dit betreft ten eerste de afweging om het huidige kwaliteitsniveau B aan te laten passen naar niveau C (financieel effect van circa 11 miljoen). Ten tweede zal bij de 1e bestuursrapportage 2022 nog het jaarlijkse dekkingstekort ten aanzien van onderhoudskosten á circa € 1,9 miljoen moeten worden verwerkt en ten derde zal in de kadernota 2023 een jaarlijkse extra last van € 1,9 miljoen opgenomen moeten worden voor de jaren 2023 tot en met 2025.

Verzelfstandiging Openbaar Onderwijs Emmen per 1-1-2022

Per 1-1-2022 is Openbaar Onderwijs Emmen (OOE) officieel verzelfstandigd. De verzelfstandiging betekent ook dat een afrekening plaats moet vinden over de opgebouwde reserves van OOE. Gedurende 2021 en het voorjaar van 2022 hebben wij als accountant diverse gesprekken met uw organisatie gehad over de ontvlechting. Tezamen met OOE is in kaart gebracht welke onderlinge posities bij de ontvlechting verrekend dienen te worden waarbij uiteindelijk finale kwijting is afgesproken tussen beide partijen.

Wij hebben van zowel de gemeente als de onderwijsstichting een bevestiging ontvangen, waarin de onderlinge posities worden erkend en waarin afspraken nader zijn uitgewerkt.

BBZ nieuw regime niet financieel verantwoord

BBZ debiteuren nieuw regime niet opgenomen in de jaarrekening

Sinds 2020 is er sprake van een nieuw regime met betrekking tot de financieringssystematiek van bijstandsdebiteuren. De belangrijkste wijziging ten opzichte van de oude systematiek betreft het percentage dat terugbetaald moet worden aan het Rijk. Waar in het oude BBZ-regime dit 25% van de verstrekte BBZ betrof, dient de gemeente Emmen als gevolg van het nieuwe regime in vijf jaar 75% terug te betalen aan het Rijk. Deze wijziging zorgt ervoor dat de gemeente Emmen meer risico's loopt bij het vorderen van de verstrekte gelden.

Echter is door de gemeente Emmen in de jaarrekening 2021 zowel de vordering van de verstrekte BBZ-uitkeringen als de schuld aan het Rijk niet opgenomen. Door de gemeente is aangegeven dat het registreren hiervan in de financiële administratie complex en arbeidsintensief is. Door de verantwoordelijke functionarissen is berekend wat het effect op de jaarrekening 2021 van de gemeente Emmen is, waarbij in overleg met BDO is besloten om de resultaat impact hiervan á € 264.000 niet te corrigeren.

Wij adviseren de gemeente Emmen om hier aankomend jaar verder naar te kijken en de BBZ-debiteuren nieuw regime voor boekjaar 2022 op een adequate wijze te verantwoorden in de financiële administratie.

BBV wordt nageleefd

WNT-verantwoording
voldoet aan de
vereisten

Geen bevindingen
SiSa-bijlage

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat gemeente Emmen de wettelijke verslaggevingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechte in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2021 niet meer bedragen dan € 209.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 van de gemeente Emmen niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2021 van de gemeente Emmen voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2021. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens **bijlage B**.

Wij zien een landelijke trend dat Ministeries steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SISA-regelingen, ook voor uw gemeente, zijn daardoor exponentieel toegenomen. Dit geeft een hoge druk op de organisatie binnen gemeente Emmen, andere gemeenten en decentrale overheden en de accountantskantoren.

Overschrijding van
zowel baten en lasten

Gerealiseerde resultaat
bedraagt € 17,1
miljoen

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 446,6 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 440,3 miljoen aan werkelijke lasten in 2021. Dit is in totaal een onderschrijding van 6,3 miljoen (1,4%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 462,3 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 466,8 miljoen aan werkelijke baten in 2021. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van 4,5 miljoen (1,0%).

Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2021 is er per saldo circa € 9,4 miljoen aan de reserves onttrokken zodat het gerealiseerde resultaat € 17,1 miljoen positief bedraagt.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdigesignaleerd en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijdingen geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma.

Zie de volgende pagina voor een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma.

Begrotingsoverschrijdingen programma's

Zoals blijkt uit onderstaande tabel is op drie programma's een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
Programma 3. Veiligheid (totaal € 396.000)	Er is hier sprake van overschrijdingen met name met betrekking tot aanvullende kosten in het kader van toezicht en handhaving rondom het stationsgebied. Echter worden deze aanvullende lasten gecompenseerd door direct gerelateerde aanvullende baten. Dit heeft derhalve geen impact op ons oordeel. (Categorie C)	✓	
Programma 4. Onderwijs en jeugd (totaal € 5.551.000)	Lastenoverschrijding wordt mede veroorzaakt doordat openbaar onderwijs een eigen P&C cyclus kent die geen financieel effect heeft op de exploitatie van de gemeente omdat verschillen worden onttrokken of gestort in de reserve onderwijs. Derhalve worden hier extra lasten gecompenseerd door aanvullende inkomsten. (Categorie C)	✓	
Programma 5. Bouwen, wonen en milieu (totaal € 435.000)	Er is hier sprake van overschrijdingen met name met betrekking tot de gevolgen van de doorgevoerde schattingswijziging grondexploitaties. Echter worden deze aanvullende lasten gecompenseerd door direct gerelateerde aanvullende baten. Dit heeft derhalve geen impact op ons oordeel. (Categorie C)	✓	

Bijlagen

- A Onze controle
- B Bevindingen SiSa-bijlagen

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Emmen, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 3 september 2021. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het bestuursverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 4.700.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 425.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn (€ 210.000). Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden. Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Emmen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een systeemgerichte en risicogerichte benadering, waarbij deels gesteund wordt op de opzet, het bestaan en de werking van de aanwezige administratieve organisatie en de daarin opgenomen beheersingssystemen. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van de gemeente Emmen. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- Inkopen & Aanbestedingen - Naleving EU aanbestedingsregels
- Financiële rapportering - Management override of controls

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2021 van de gemeente Emmen aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij een goedkeurende controleverklaring t.a.v. getrouwheid en een verklaring met beperking t.a.v. rechtmatigheid, gedateerd op 19 mei 2022, afgegeven bij deze jaarrekening. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2021 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van de gemeente Emmen zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de gemeente Emmen als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2021 zijn aanvaardbaar

De jaarstukken 2021 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2021 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2021 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2021. In 2021 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met uw organisatie. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Met ingang van boekjaar 2022 zijn wij op grond van richtlijnen van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) verplicht in de controleverklaring te rapporteren over fraude.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klantspecifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening.

Bij die werkzaamheden hebben wij de volgende materiële afwijkingen van wet- en regelgeving en overige bepalingen geconstateerd:

- ▶ Non-compliance EU aanbestedingen

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze management letter. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. De interim-controle heeft enkele tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht namelijk:

- ▶ Logische toegangsbeveiliging - ontbreken autorisatiematrix en periodieke review Beaufort
- ▶ Logische toegangsbeveiliging - Superusers Key2Financiën en Beaufort formeel werkzaam vanuit de lijnorganisatie
- ▶ Change management - Ten aanzien van Beaufort wordt nog onvoldoende kennis genomen van de gebruikersoverwegingen die in de assurance-verklaring van Raet worden opgenomen
- ▶ Continuïteit - Geen volledige restoretest uitgevoerd voor de applicaties in scope

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Emmen heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2021 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)		GOEDKEUREND		
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)		BEPERKING		
NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
A4	Specifieke uitkering overlast gevende asielzoekers			
A7	Tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving			
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2040			
C32	Specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS 2021)			
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen			
C47	Regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting			
C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen (RHA)			
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022			
D10	Besluit Specifieke uitkering educatie			
D11	Verlening extra financiële middelen specifieke uitkering RMC-functie			
D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten 2020-2024			
D12A	Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2020-2024			
D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
E58	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021			
F1	Uitkoopregeling			
F9	Extern Advies Warmtetransitie			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2021			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2021			
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire			

SiSa vervolg

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
VWS H4	Specifieke uitkering investering sport (SPUK Sport)			
VWS H7	Specifieke uitkering Geweld hoort nergens thuis			
VWS H7	Specifieke uitkering Geweld hoort nergens thuis			
VWS H7	Specifieke uitkering Geweld hoort nergens thuis			
VWS H7	Specifieke uitkering Geweld hoort nergens thuis			
VWS H8	Specifieke uitkering voor lokale Sportakkoorden (Regeling Sportakkoord)			
VWS H16	Specifieke uitkering IJsbanen en Zwembaden			
DRE2C	Uitvoeringsregeling BDU verkeer en vervoer (Drenthe)			
DRE8C	Ruimtelijke ontwikkeling			
DRE10C	Regiodeal Zuid-Oost Drenthe			

Tozo

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	fout		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	onzekerheid		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	fout		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	fout		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	fout		
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	fout		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	fout		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	onzekerheid		

Tozo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 4_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	fout		
G4	Tozo 4_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	onzeakerheid		
G4	Tozo 4_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 4, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	fout		
G4	Tozo 4, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	onzeakerheid		
G4	Tozo 5_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	fout		
G4	Tozo 5_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	onzeakerheid		
G4	Tozo 5_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 5, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	fout		
G4	Tozo 5, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	onzeakerheid		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud)	fout		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud)	onzeakerheid		

bdo.nl